



Toiset meistä ovat eläviä taideteoksia, tahtovat he sitä tai eivät. Matti Nykänen on. Hänen itseilmaisunsa on niin laaja-alaista ja monipuolista, että sen tarkastelu kokonaisuutena tässä yhteydessä ei ole mahdollista. Rajoitunkin vain pieneen tirkistysreikään – iltapäivälehtien lööppeihin – ja niistäkin vain yhteen satunnaiseen otokseen.

Lööppien taide on oma lajinsa. Se on journalistista ja kaupallista montaa-aidetta, jossa itse aihe – tässä tapauksessa Nykänen – on aineksena. Lööpeillä on arvatenkin monia tekijöitä, subjekteja, mutta lööppejä ei signeerata. Ne ovat anonyymeja, mediateollisuuden kollektiivisia täkyjä. Lööpit eivät ole suurkaupunkien tai urbaanin kulttuurin yksinomaisuutta. Ne hehkuvat yhtä hyvin satunnaisen kyläkaupan ovenpielessä kuin tavaratalojen lehtimyymlöissä.

Lööppi montaa-ina rakentuu tekstin, kuvan ja aiheen jännitteessä. Suomessa iltapäivälehtien lööppien toistuva formaatti on punaisella painettu nimi keltaisen, suorakaiteen muotoisen, reilun kokoisen A3:sen yläreunassa. Itse uutisotsikoilla, jotka painetaan mustalla, on oma astetta vapaampi typografiansa, mutta sekin melko lailla noudattaa konventioita. Tekstityyppi on pääsääntöisesti kapeaa ja lihavaa groteskia, Helvetican tapaista. Pääotsikko on usein versaalia joko positiivina tai negatiivina. Joku sana voidaan kursivoida.

Mustavalkoiset kasvokuvat vallitsevat. Niitä ei ole tapana deformaoida tekstein, sillä silloin tunnistettavuus kärsisi. Kuvat ja tekstit esiintyvätkin melkein aina rinnakkain. Esimerkki yhden skuupin lööpistä: Nykäsen kasvot plus otsikko **MATTI haluaa SARIN TAKAISIN**, jota vahvistaa lainaus “**Rakastan häntä yhä**”. Lööppi tulee kiinnostavammaksi, jos kahden, joskus useammankin uutisen välille onnistutaan synnyttämään merkityksiä kärjistävää dialektiikkaa. Moniäänisyys toimii parhaiten, jos se pureutuu suoraan viettimänämme ja yhteiskunnallisen kaunaisuutemme voimavaroihin: **MATISTA TULLEE STRIPPARI** plus **Nokian johto rahasti tukun miljoonaoptioita** plus **Mäkikotka esiintyy vain naisille** plus kuva Nykäsestä ja naisstripparista. Toinen esimerkki, jossa urheiluheerostemme moraalinen kunto rinnastetaan: kuvana vuoteen reunalla istuva Teemu Selänne plus pääotsikot **Tajuttomaksi telottu TEEMU TOIPUU** versus **Matti Nykänen ehdolla viiteen PORNOFILMIIN** plus elämän sika-aisuutta todistava alaotsikko **Näin osinkomiljonäärit tienaavat**.

Miksi juuri Matti Nykänen – 1963 syntynyt entinen mäkipotka, neljän olympiakullan mies – on lööppien loistokas syyte? Hän on suurien tunteiden mies: Lemminkäinen ja Sven Dufva. Sankaruus, viina, naiset ja hulluus ajavat hänen elämänsä nopeisiin käännteisiin. Ylhäinen ja alhainen, traaginen ja koominen, narsisti ja tosiamies yhtyvät Matti Nykäsen elämäntaiteessa. Hän on synnynnäinen oopperafiguuri, jolla on vaistomaista draaman tajua. Naiivius oli Schillerin mukaan nerouden lähde. Siitä Nykänenkin ammentaa.